

SARS E BEGA DIPOELO TŠA PELE TŠA LETSENO BAKENG SA 2018-19

Pretoria, Mošupologo 1 Aprele 2019 – Bakeng sa ngwaga wa ditšhelete wa go fela ka 31 Matšhe 2019, SARS e kolekile palo ya R1 287.6 billion, kgatthanong le Tekanyo ya tekanyetšo ya 2019 ya R1 302.2 billion yeo e tshaelelago ka R14.6 billion (-1.1%).

Go swanetše go lemogwa gore tše ke **dipoelo tša pele**, tšeo di swanetšego ke poelanyo ya ditšhelete ka botlalo le tekolo ya mafelelo.

Palo ya kroso yeo e kolekilwego ebile R1 575.4 billion yeo e fokoditšwego ke dipušetšo tša R287.8 billion, yeo e dirilego dikoleka tša nete ya R1 287.6 billion. Dipoelo tša nete ya letseno la R1 287.6 billion le emetše kgolo ya koketšo ya R71.2 billion (5.8%) ge go bapetšwa le ngwaga wa tšhelete wa 2017/18.

Ge e lebeletšwe kgatthanong le Tekanyo ya tekanyetšoa ya 2019 ya R1 345.0 billion, se se dirile tshaelelo ya R 57.4 billion (-4.3%), gape kgatthanong le Tekanyo ya go Boeletšwa ya R1 302.2 billion, se se dirile tshaelelo ya R14.6 billion (-1.1%).

Dikoleka tša kroso di oketšegile ka 8.6% mola dipušetšo di laetša kgolo ya koketšo ya to maatlafala ya 22.7% morago ga pego ya Tona ya Ditšhelete ka Polelo ya Pholisi ya Tekanyetšo ya Nako ya Gare (MTBPS) ya gore pušetšo ya pakana ya VAT e tlo oketšwa go dumelela tokollo ya dipušetšo tša VAT go tšwa go ditšhelete tša fiskase gape go ekonomi.

Ka nako ya dipego, koketšo ya kgolo ya ekonomi ka kakaretšo e koafetše go 3.7% bakeng sa 2018 le koketšo ya kgolo e letetšwego ya 3.5% ka 2019. Kgolo e kgaolelitšwe ke dikgagamalo tša kgwebo ya US China (le dikoketšo tša ditharifi) ka 2018, tsebagatšo e mpsha ya maemo a tšweletšo ya makhura a difatanaga ka Germany, khunyetšo ya kgopelo ya tša legae ka Italy go ya ka matshwenyego a boipušo le dikotsi tša tšhelete, gammogo le maikutlo a bofokodi a mmaraka wa ditšhelete le koketšo ya kgolo ka Turkey.

Ge e elwa ka mabaka a maleba a GDP, ekonomi ya tša legae e gotše ka 0.8% ka 2018 go tloga ka 1.4% ka 2017. Baabi ba bagolo go tekanyo ya kgolo ya 0.8% ka 2018 e be e le tšhelete (0.4 ya ntlha ya persente yeo e theilwego go kgolo ya 1.8%) le mmušo (0.2 ya ntlha ya persente yeo e theilwego go kgolo ya 1.3%). Ka tatolo, temo (-4.7% le -0.1 ya ntlha ya persente), moepo (-1.7% le -0.1 ya ntlha ya persente), le tša kago (-1.2% le -0.0 ya ntlha ya persente) yeo e abetšego gampe go kgolo ya GDP ka 2018.

Methopo e megolo ya letseno yeo e abetšego go R1 287.6 billion yeo e kolekilwego e be e le Motšhelo wa Letseno la Mong (PIT), leo le abetšego R493.8 billion (38.3%), Motšhelo wa Boleng bja Go Oketšwa (VAT) ka kabelo ya R324.6 billion (25.2%), Motšhelo wa Letseno la Khamphani (CIT), wo o abetšego R214.7 billion (16.7%) gomme makgetho a Khasom a abetše R55.2 (4.3%).

- Dikoleka tša Lefela Ka ge O gola (PAYE) bakeng sa ngwaga di oketšegile ka 7.0% go R477.4bn, le ge go bile le ditahlegelo tše dintši tša mošomo, taolo go ditefelo tša megolo le diphekotšego tša ditefelo tša diponase. Le ge go le bjale kgolo ye e fokoditšwe ke ditefelo tša tlase tša boikgethelo bja dikabelo kudu go tšwa go disektara tša ditšhelete, dikoketšo tša ngwaga ka ngwaga tša go kgaoletšwa tša setšhaba, ditahlegelo tša mošomo go sektara ya semmušo yeo e sego ya temo le ditefelo tša tlase tša diponase ka go sektara ya ditšhelete.
- Go be go na le ditišiti tša go pedifatšwa go koketšo ya Motšhelo wa Boleng bja go Tlaleletšwa wa Legae (VAT) go tloga ka Mei 2019 ka lebaka la dikholego tša koketšo ya ntlha ya persente e 1 go tekanyo ya VAT. Se se dirile maatlafatšo ya ditekanyo tše kgolo go bobedi dikgwebo tše kgolo le dikarolo tša SMME tša 9.8% le 14.8% ka tatelano. Bakeng sa barekiši bao ba lefetšego mo mengwageng ka bobedi ya dinako tša maleba, VAT ya Selegae e be e tla be e gotše ka 3.9% ge nkabe go be go se na koketšo ya VAT, go bapetšwa go 11.2% bakeng sa namelelo ya godimo ya tekanyo. Ke ka lebaka leo koketšo e kgolo e fihleletšwego go sa lebeletšwa kgolo ya bofokodi go diitshetšwa tša dikgwebjana, tšeo di tšwelago pele goba ka fase ga kgateleleo e kgolo. Dikoleka ka botlalo tša ngwaga di fihleletše R378.8bn yeo 83.0% e bego e amogetšwe ka mokgwatšhomo wa eFiling.
- Dikoleka tša Motšhelo wa Letseno la Khamphani (CIT) di fokotšegile ka 2.5%, phokotšego e ka morago ga pušetšo e kgolo ya CIT yeo e bego e lefetšwe go karolo ya kgwebo e kgolo yeo e amanago le makga a mantši ao di bego di le ka fase ga tekolo ya oditi, gape le maiteko a go hlwekiša puku ya sekoloto ya IT. Go išapele, go tšwelapele ga go ripa motlhagase ke khamphane ya go fana ka motlhagase go bakile phokotšego ka ge ditiragalo tša kgwebo le tshepetšo ya khamphani di amegile kudu ga ge se se amile poelo ya tšona.
- Go gola ga ditefelo tša motšwaoswere tša Motšhelo wa Letseno (PIT) di fokotšegile go tloga ka 37.5% ka Agosetose 2018 go fihla go 18.4% ka Feberware 2019, ka lebaka la go se boeletše le/goba taodišo ya fase ya poelo ya matlotlo ge go bapetšwa le ngwaga o fetilego.
- Go bile le kgolo ya maatlalwa ya metšhelo ya tlišgagae ya 14.0% bakeng sa dikotara tša pele tše tharo tša ditšhelete, ka morago ga fao data ya ditransekšene le thekišo ya ditlišogae ga se di fihlelele dikholofelo go

dikgwedi tše dingwe tša kotara ya mafelelo ya ditšhelete. Ditefelo ke karolo ya '13th deferment statement' yeo se fetišitšego dikholofelo ka moka tšeo di dirilego dipoelo kakaretšo bakeng sa Khasom ka kgolo ya 13.9% yeo e lego godimo ga tekanyo ya kgolo yeo e hlokegago. .

Bjale ka ge begilwe go Polelo ya Pholisi ya Tekanyetšo ya Nako ya Gare (MTBPS) ka Oktobore, sekgoba sa motheo wa tšhelete se be se diretšwe SARS go fokotša sekoloto sa dipuku go dipušetšo tša VAT go tloga go R41.8 billion ka Setemere 2018 go fihla go R25 billion mafelelong a ngwaga wa tšhelete, yeo e dirilego koketšo ya 16.4% ka boleng gape 6.3% ya bolumo ya pušetšo go boela morago go ekonomi. Morago ga pego, re bona koleka ya kroso e oketšegile ka 8.6% mola dipušetšo di gotše ka 22.7%.

Ka kakaretšo SARS e lefetše R287.8 billion ya dipušetšo ka ngwaga wa tšhelete wa 2018/19. Palomoka ya R30.5 billion e lefetšwe ka dipušetšo tša PIT, ka taetšo ya koketšo ya 13.8% mo ngwageng wo o fetilego. Dipušetšo tša CIT tša palomoka ya R22.2 billion, tša go emela koketšo ya R8.7 billion (63.7%) ya ditefelo ge e bapetšwa le ngwagola. Dipušetšo tša VAT tša ngwaga di dirile palomoka ya R229.2 billion, ya go fetiša tekanyetšo ka R1.2 billion, ka taetšo ya koketšo ya R38.1 billion (19.9%) mo ngwageng wa go feta. Kgolo e be e tlhohleletšwa ke koketšo ya R15.8bn (19.9%) ya ditefelo tša barekiši ba banyane le ba go lekanela, mola barekiši ba bantši ba hwediše R22.3bn (20.0%) ya dipušetšo go feta ngwaga wa go feta.

Go bile le koketšo go dipušetšo tša tisele tša R2.8 billion (93.3%) go bapetšwa le mengwaga ya go feta, ka lebaka la kholofelo ya koketšo go tisele bakang sa tšweletšo ya motlhagase.

Le ge e ba ditefelo tša godimo tša dipušetšo di theošitše koleka ya nete ya letseno bakeng sa ngwaga, e sa ntše e bušetša tšhelete ka go ekonomi.